

Seletuskiri korralduste täitmise koordineerimiseks eriolukorra tööde juhtide määramise ja SMS ohuteavituse korraldamise kohta

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsil 2020. aastal korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra.

Vastavalt hädaolukorra seaduse § 25 lõikele 2 võib eriolukorra juht määrata ühe või mitu eriolukorra tööde juhti, kes juhivad eriolukorra tööde tegemist eriolukorra piirkonnas, koordineerivad avaliku korra ja liiklusohutuse tagamist ning täidavad eriolukorra juhi antud ülesandeid. Eriolukorra tööde juhtide määramine praeguses eriolukorras on eelkõige oluline ja vajalik kohaliku omavalitsuse üksuste ülesannete täitmise, sh teabevahetuse korraldamise ning eriolukorra juhi ja Vabariigi Valitsuse antud korralduste täitmise koordineerimiseks vastavas regioonis.

Lisaks määratakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kantsler korraldama ohuteavituse sõnumite edastamist.

2. Selgitused eelnõu kohta

Korralduse punktis 1 määratakse eriolukorra tööde juhid Vabariigi Valitsuse ja eriolukorra juhi korralduste täitmise ja täidesaatva riigivõimu asutuste ja kohaliku omavalitsuse üksuste koostöö koordineerimiseks ja kohaliku omavalitsuse üksustes teabevahetuse korraldamiseks. Arvestades viiruse Eesti-sisest kiiret levikut ja selle laienemise tõenäosust, on oluline määrata eriolukorra tööde juhid igas Eesti regioonis ehk nii Põhja, Lõuna, Ida kui ka Lääne regioonis ja eraldi Saaremaal. Korralduse kohaselt on igas regioonis ning Saaremaal eriolukorra tööde juhiks regionaalse kriisikomisjoni juht. Vastavalt hädaolukorra seadusele on regionaalse kriisikomisjoni ülesandeks koordineerida täidesaatva riigivõimu asutuste piirkondlike struktuuriüksuste ja kohaliku omavalitsuse üksuste kriisireguleerimisülesannete täitmist regioonis.

Korralduse punktis 2 nimetatakse eriolukorra tööde juhi ülesanded. Korralduse kohaselt peavad eriolukorra tööde juhid koordineerima eriolukorra juhi ja Vabariigi Valitsuse korralduste täitmist kohaliku omavalitsuse üksustes ja korraldama koostööd täidesaatva riigivõimu asutuste ja kohaliku omavalitsuse üksuste vahel, samuti koordineerima kohaliku omavalitsuse üksustes teabevahetuse korraldamist. See on oluline selleks, et kohaliku omavalitsuse üksuste probleemid ülesannete täitmisel jõuaksid ühetaoliselt kiirete lahendusteni. Näiteks on vajalik koordineerida omavalitsusüksuste sotsiaalteenuste osutamist, alaealiste laste hoiu korraldamist, puudust kannatavatele peredele koolitoidu kätte toimetamist jms. Hädaolukorra seaduses eriolukorra tööde juhi võimalike ülesannetena nimetatud avaliku korra ja liiklusohutuse tagamine jääb jätkuvalt Politsei- ja Piirivalveameti ülesandeks. Lisaks peavad eriolukorra tööde juhid täitma ka muid eriolukorra juhi antud ülesandeid. Oluline on, et hädaolukorra seaduse § 25 lõike 3 kohaselt alluvad eriolukorra tööde juhid oma ülesannete täitmisel eriolukorra juhile.

Korralduse punktis 3 määratakse eriolukorra tööde juht ohuteavituse korraldamiseks. Arvestades viiruse ülemaailmset ja Eesti-sisest kiiret levikut ja selle laienemise tõenäosust, on oluline määrata eriolukorra tööde juht, kes pädevate asutuste tellimisel korraldab ohuteavituse sõnumite edastamist inimeste mobiilseadmetesse. See on vajalik inimeste elu ja tervise kaitseks.

Korralduse punkti 4 alusel on eriolukorra tööde juhi ülesanne korraldada pädevate valitsusasutuste ettepaneku alusel ohuteavituse sõnumi edastamist:

- 1) Eestis tegutsevate sideettevõtjate (Telia, Elisa, Tele2) klientidele Eesti Vabariigi territooriumil ning välisriikides;
- 2) Eesti Vabariigi territooriumil rändluses olevale isikule (nn *roaming*'us olijale).

Hädaolukorra seaduse § 25 lõike 3 kohaselt allub eriolukorra tööde juht oma ülesannete täitmisel eriolukorra juhile.

Ohuteavituse sõnumi edastamise peamiseks õiguslikuks aluseks on hädaolukorra seaduse § 13, mis sätestab, et Vabariigi Valitsus, eriolukorra juht, eriolukorra tööde juht ja käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 nimetatud asutus võivad olemasolevatest tehnoloogilistest lahendustest lähtudes kohustada massiteabevahendi valdajat ja elektroonilise side ettevõtjat avaldama või edastama muutmata kujul ja tasuta teate hädaolukorra ohu, hädaolukorra ja selle lahendamise kohta, sealhulgas teate eriolukorra väljakuulutamise, muutmise või lõpetamise kohta, ning käitumisjuhiseid. Teade avaldatakse viivitamata või teate esitaja määratud ajal. Selle meetme rakendamine on vajalik inimeste elu ja tervise kaitseks.

Ohuteavituse raames toimuvat isikuandmete töötlemist ehk kliendi (isik, kellel on leping sideettevõtjaga) asukohaandmete (SIM-kaardi asukoha) töötlemist inimese elu ja tervise kaitse eesmärgil lubab ka GDPR ehk Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 2016/679 (isikuandmete kaitse üldmäärus, GDPR) punkt 46. GDPR on otsekohalduv üldseadus. Elektroonilise side seaduse (praegusel juhul eriseadus, kus on ette nähtud valdkonna eriregulatsioon, mis täpsustab üldseadust) § 105 (kliendi asukohaandmete töötlemine) lõige 5 sätestab, et sideettevõtja võib kliendi nõusolekuta töödelda kliendi asukohaandmeid eesmärgiga teavitada klienti viivitamata tema elu ja tervist ohustavast sündmusest ning anda ohutuks tegutsemiseks juhiseid.

Ühe SMS-lühisõnumi pikkus on kuni 160 tähemärki koos tühikutega. See eeldab ladina tähestiku kasutamist ilma erimärkideta. Erimärkideks ei loeta tähti ä, ö, ü. Vene tähestikus sõnumite saatmisel on sõnumi pikkuseks alati maksimaalselt 68 tähemärki. Juhul, kui edastatakse võimalikust tähemärkide pikkusest pikem sõnum, edastab mobiiltelefon selle info mitme sõnumina ehk liitsõnumina. Kui mitu sõnumit selliselt kokku liidetuna edastada saab, pole otseselt piiratud. Liitsõnumi saatmise puuduseks on, et SMS kuvatakse kliendi mobiiltelefonis alles siis, kui kõik sõnumid on mobiiltelefoni jõudnud. Kui mõni sõnum mingil põhjusel läbi mobiilvõrgu mobiiltelefoni ei jõua, siis liitsõnumit ei kuvatagi. Praktika on näidanud, et probleeme ei tekita sõnumid pikkusega kuni 480 tähemärki koos tühikutega.

Eriolukorras sõnumi edastamise eest sideettevõtjad riigilt selle eest tasu ei võta.

Sõnum saadetakse klientidele etappidena 50 000 tk korraga (Elisa, Tele2). Telia saadab järjest 2000 sõnumit sekundis.

Korralduse punktid 3 -5 ja vastava seletuskirja osa on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kriisireguleerimise osakonna juhataja Priit Saar (priit.saar@mkm.ee, tel 625 6430).

3. Jõustumine

Korraldus jõustub selle allakirjutamisel. Korralduse kehtivusaeg on seotud eriolukorra kehtivusajaga.

Massiteabevahendite valdajatel ja elektroonilise side ettevõtjatel avaldada korraldus viivitamata, muutmata kujul ja tasuta.

Korraldust on võimalik vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.